

Opsummering af antropologisk undersøgelse

Projekt Landsbyens Udvikling

Baggrund:

Bevilling fra Landdistriktspuljen til "projekt Landsbyens udvikling"

I december 2020 fik en Sønderby Kultur- og Bryghus en bevilling fra landsdistriktspuljen, under Erhvervsministeriet til forsøgsprojektet "Landsbyens udvikling". På baggrund af en antropologisk undersøgelse ønskede de en forståelse af de værdier og visioner, der gør sig gældende i kultur- og foreningslivet i landsbyen, samt at skabe grundlag for en fælles udviklingsstrategi for landsbyen og for Sønderby Kultur- og Bryghus. I ansøgningen beskrives det, hvordan dette ønske har rod i en oplevelse af modvilje omkring etableringen af Kultur- og Bryghuset.

Aftale mellem LandSkaberne og Sønderby Kultur- og Bryghus

I perioden januar 2021 – april 2021 holdt tre repræsentanter for Sønderby Kultur- og Bryghus' bestyrelse og repræsentanter for LandSkaberne møder om formål, fremgangsmåde og organisering vedr. "projekt Landsbyens Udvikling".

På det grundlag udarbejdede LandSkaberne et aftalegrundlag for projektet. Aftalegrundlaget lægger sig i store træk op ad den oprindelige ansøgning, men er skærpet i forhold til projektledelse og organisering – dette for at sikre de bedste betingelser for den antropologiske undersøgelse og muliggøre en fælles og ligeværdig udviklingsproces på tværs af organisationer i byen.

Om projektledelse og organisering blev aftalt følgende:

"For at sikre et bredt grundlag for etablering af en eventuelt fælles udviklingsstrategi i Sønderby og det nødvendige fundament for den antropologiske analyse (neutralitet og uafhængighed), er det udelukkende LandSkaberne der har det endelige beslutningsmandat i forhold til projektets tilrettelæggelse og gennemførelse".

Formål og metode for den antropologiske undersøgelse

Den antropologiske undersøgelse har til formål at undersøge det lokale erhvervs- og foreningsliv i Sønderby med fokus på ønsker, behov og interesse for det lokale liv i Sønderby. På et afsluttende møde synliggøres forskellige ønsker og behov for "det lokale liv i Sønderby", og der arbejdes på at skabe en mulig fælles strategi og fælles handleplan for udviklingen af Sønderby.

I perioden maj - september 2021 har en antropolog besøgt Sønderby for at interviewe personer fra forskellige organisationer i Sønderby. Interviewpersonerne blev enten kontaktet direkte eller via deres virke i en organisation eller igennem en tidligere interviewperson (snowball-sampling). Da, de fleste organisationer er drevet af personer over 50 år, er interviewpersonerne også i denne aldersgruppe. Vi har flere gange forsøgt at sætte interviews op med yngre personer og børnefamilier, men det har ikke været muligt at få i stand indenfor undersøgelsens tidsramme. Indsigterne og oplevelserne beskrevet i opsummeringen, er derfor ikke nødvendigvis repræsentative for alle i Sønderby, men de giver et godt indblik i foreningslivet i byen, som netop er drevet af det ældre segment. Vi har faktatjekket oplysningerne i rapporten i videst muligt omfang, men der *kan* forekomme oplysninger, der er ukorrekte.

De fleste samtaler fandt sted i interviewpersonernes hjem og nogle under en rundvisning af et sted eller et foreningshus. Det er i alt blevet til 12 interviews og deltagelse i 3 arrangementer (spisning på kroen, petanque og generalforsamling i Sønderby Kultur og Bryghus). Der er blevet talt med omkring 30 forskellige personer i alt. Et interview varede typisk 1-2 timer, og samtalen handlede om hvordan det er at bo i Sønderby. Hvad der er godt, og hvad man kunne ønske sig var bedre. Da mange interviewpersoner er aktive i organisationer i Sønderby, blev der også talt om den/de organisationer de var aktive i og deres rolle i den/dem.

På baggrund af interviews og møder med de forskellige respondenter er der blevet dannet en arbejdsgruppe med én repræsentant fra hver af fire organisationer i Sønderby. LandSkaberne og arbejdsgruppen har samarbejdet om at arrangere den afsluttende workshop i Sønderby. Alle, der bor eller har sommerhus i Sønderby, blev inviteret til "Sønderbymødet". Arbejdsgruppens rolle har været at sikre forankring og formidling af initiativet og at skabe de bedste forudsætninger for mødet ved at arbejde med disse to spørgsmål:

- Hvordan kan hovedpointer og anbefalinger bedst muligt formidles til et afsluttende åbent Sønderbymøde.
- Hvilken form skal det afsluttende Sønderbymøde have.

I perioden 01.09.2021 – 30.10.2021 er der blevet afholdt 6 møder i arbejdsgruppen.

Vi har prioriteret, at den antropologiske undersøgelse i videst mulige omfang skal kunne anvendes i praksis, dvs. indgå som redskab til at understøtte en ramme for en fælles handleplan i Sønderby. Vi har løbende formidlet undersøgelsens hovedindsigter til den etablerede arbejdsgruppe, og samarbejdet med arbejdsgruppen om hvordan vi kunne arbejde videre med udvalgte temaer og anbefalinger på det afsluttende "Sønderbymøde".

Vi har derudover valgt også at skrive en opsummering af indsigter og anbefalinger - både for at flere end de deltagende på Sønderbymødet kunne få indsigt heri, og fordi vi vurderer at flere af temaerne

er af en karakter, det vil være væsentligt at være opmærksom på i andre lokalsamfund. Temaerne i den skriftlige opsummering vil derfor i varierende grad være analytiske og praksisorienterede.

Sønderby

Sønderby er en landsby i Frederikssund kommune, der ligger i Selsø Sogn på Hornsherred. Ifølge den nyeste folketælling, bor der 262 personer i Sønderby. Den største del af befolkningen er over 50 år (174 personer) og der bor 36 børn i byen i alderen 0-19 år. *(Se bilag 1)*. Historisk set opstod Sønderby som en landsby, hvor fæstebønderne for Selsø Gods boede. Sønderby har derfor aldrig været en handelsby med stort erhverv, men afsondret fra større byer i området.

Der er forskellige organisationer i Sønderby, her i blandt Sønderby Bylaug, Sønderby Kultur- og Bryghus, Sønderby Petanque Klub, Harebakkegårdens Grundejerforening, Sønderby Vandværk og Sønderby Lystbådehavn.

I Sønderby er der et gadekær med en lille dam, en petanquebane, en legeplads og en grøn plæne med en flagstang, populært kaldet 'den runde', hvor man samles til fastelavn og andre mærkedage. Rundt om gadekæret ligger Sønderby Kro, Sønderby Kultur- og Bryghus (den tidligere brugs), Sønderby Petanque Klub og Sønderby Bylaug, der har til huse i det tidligere fællesejede frysehus. Der er tætbebygget med gamle huse, nye huse og nedlagte gårde. Bebyggelsen spreder sig ud ad flere veje fra gadekæret, hvor der ligger huse og gårde med marker omkring. Et stykke væk fra gadekæret, går der en vej (Harebakkevejen) ned til Sønderby Havn. På vejen ligger der omkring 70 sommerhuse.

Jorden til sommerhusene blev udstykket i 1960'erne og inkluderede Sønderby Havn, som i dag drives og ejes af Harebakkegårdens Grundejerforening. Der var flere beboere i Sønderby, der dengang var utilfredse med, at havnen blev en del af sommerhusudstykningsen, og det er et stridspunkt, der stadig bliver talt om i dag - særligt i forbindelse med en nyere "konflikt" omkring etableringen af Sønderby Kultur- og Bryghus, der overtog lokalerne fra den tidligere brugs i 2019. Vi skriver "konflikt" i citationstegn, da det ikke er et ord, som alle bruger til at beskrive uenighederne, der er i byen i dag både mellem personer og organisationer.

Interviewpersonerne har mange forskellige opfattelser og udlægninger af årsagerne til "konflikten". Der bliver bl.a. nævnt personlige konflikter, rødder til den gamle strid om udstykning af sommerhusområdet, samt forskellige syn på hvilke og hvor mange kulturelle tilbud, der er brug for i Sønderby. Der er ligeledes også mange forskellige opfattelser af omfanget af "konflikten" i Sønderby. Nogle siger at byen er "delt i to", andre at det kun er få personer, det drejer sig om og en tredje gruppe forsøger at holde sig uden for eller er slet ikke berørt af "konflikten". Alle vi har interviewet har kommenteret på "konflikten" og nævnt at de er trætte af den, så det tyder på, at det er noget, der fylder i mange af Sønderbyboernes bevidsthed.

Det er vigtigt at understrege, at formålet med undersøgelsen ikke har været at definere eller komme med løsningsforslag til 'konflikten'. Omvendt da 'konflikten' ofte er blevet nævnt ved spørgsmål om det lokale liv i Sønderby, er den implicit en del af både indsigterne og anbefalinger i denne opsummering. Nogle af indsigterne i denne opsummering - om forskellige kulturelle præferencer, samt syn på hvordan man agerer og kommunikerer med hinanden og omverdenen - kan være medvirkende til, at flere fremadrettet kan få en forståelse af, hvordan konflikter og uenigheder kan opstå.

Temaer

I de følgende afsnit dykkes der ned i forskellige temaer, der er kommet frem under den antropologiske undersøgelse. Ved spørgsmålet om hvad der er det bedste ved at bo i Sønderby, blev særligt naturen, det smukke gadekær, havnen, skoven, roen, stilheden, naboskab og fællesskab fremhævet. To andre temaer interviewpersonerne kom ind på var, hvordan det var at flytte til Sønderby samt et ønske om at skabe bedre faciliteter for børn og unge i byen. Fælles for de udvalgte temaer er, at de relaterer sig til, hvordan det er at bo i Sønderby samt til ønsker til udvikling af det lokale liv i byen.

Temaerne er: 'Børn og unge', 'Tilflytning', 'Forskellige fællesskaber og opfattelser af hvilket sted Sønderby er', 'Forskønnelse af Sønderby', 'Udvikling og bevarelse', 'Kommunikation af sociale og kulturelle aktiviteter', 'Mangler der et samlet talerør i Sønderby?'

Under hvert tema kommer vi med anbefalinger til, hvordan man kan arbejde videre med disse temaer i Sønderby. Afslutningsvis er en opsummering af anbefalinger, der går på tværs af temaerne.

Børn og unge

Flere har under interviews nævnt, at de godt kunne tænke sig, at der var et bedre børne- og ungeliv i Sønderby. Indtil 1960'erne lå der en skole i Sønderby, som nu fungerer som kro. Børnene i Sønderby går i dag på forskellige skoler, og kender derfor ikke nødvendigvis hinanden. Nogle fortæller også, at det er udfordrede, at der er få busafgange og at der mangler cykelstier, hvilket gør det besværligt for større børn og unge at komme omkring selv.

De personer vi har talt med, kender ikke til nogle formelle fritidsaktiviteter for børn i byen. Sønderby Kultur- og Bryghus har før Corona epidemien holdt et par arrangementer for børn med oplæsning og bolsjekogning, og Sønderby Bylaug arrangerer årligt fastelavn. Der har tidligere været ridning og undervisning i Bylaugs-huset, men det er der ikke i dag. Vi har forsøgt at få kontakt til flere børnefamilier, for at få et interview uden held, så der kan være aktiviteter, vi ikke er opmærksomme på.

Interviewpersoner, der er vokset op i Sønderby eller har boet i byen i mange år, fortæller, at der før i tiden var mange børn i byen, der legede udenfor ved gadekæret og på havnen. Dette er også i dag

de udendørsområder, der er mest benyttet af børn. Der er en legeplads ved gadekæret, som Bylauget har sat op og er ansvarlige for at vedligeholde. Flere har givet udtryk for, at de gerne ville have en fodboldbane ved legepladsen. En interviewperson fra Opholdsstedet Harebakken fortæller, at børnene bruger meget tid på at spille computer og deltage i digitale fællesskaber, og reflekterer over muligheden for at have et sted i byen, hvor de kan spille computer med hinanden og andre børn.

Hvis der skal gøres noget for at forbedre levevilkårene for børn og unge i Sønderby, er det vigtigt at samarbejde med børn og unge samt deres voksne, da de kender målgruppens behov. Det er også godt at være opmærksom på, at der er forskellige grupper af børn og unge i Sønderby. Der er børnene på opholdsstedet, børn der bor i Sønderby, besøgende børnebørn og unge der bor i Sønderby - og de har måske forskellige behov og præferencer.

Vi anbefaler

- At der dannes en arbejdsgruppe på tværs af organisationer i Sønderby, der har til formål at udvikle forholdene for børn og unge
- At denne eventuelle arbejdsgruppe inviterer børn, unge og deres voksne og spørger, hvad der er vigtigt for dem, og går i dialog med Opholdsstedet Harebakken.
- At der – på baggrund af dialog med forskellige børn og unge – skabes nye initiativer og aktiviteter til børn og unge i Sønderby.
- At beboere i Sønderby, der har erfaring med fundraising, hjælper med at skaffe finansiering til tiltag, initiativer, udviklingsforløb.

Tilflytning

Flere interviewpersoner har nævnt, at der er blevet solgt mange huse i Sønderby i de seneste par år og at der er meget få huse til salg. Der er ifølge interviewpersonerne flyttet nye børnefamilier til, og der er flyttet nye børn og unge ind på opholdsstedet, hvilket mange glæder sig over. Hvis man ser på data fra Danmarks Statistik, har indbyggertallet i Sønderby dog været støt dalende i de sidste 10 år. Antallet af børn og unge i alderen 0-19 år var i 2018 på 54 personer og i 2021 var der 36 børn og unge. Det skal siges, at tallene er fra d. 1. januar 2021, så der kan være sket ændringer siden (se bilag 1, for mere detaljeret information).

Der er forskellige kategorier af tilflyttere i Sønderby. Nogle køber et helårshus, nogle køber et sommerhus, der er sommerhusbeboere, som bosætter sig hele året, nogle bor til leje og nogle børn flytter til Opholdsstedet Harebakken. Alle har forskellige grunde til at de flyttede til Sønderby, og deres engagement i de sociale og kulturelle aktiviteter i byen afhænger både af, hvor de er i deres liv, men også af deres kulturelle præferencer.

Der er også forskellige måder hvorpå tilflyttere integreres og integrerer sig i byen. Lidt groft kategoriseret kan man se tre forskellige integrationsprocesser. 1) Nogle falder hurtigt ind i de eksisterende aktiviteter så som petanque og fællesspisning på kroen - de har typisk fokus på at bevare og videreudvikle dét der eksisterer. 2) Andre synes enten ikke, at de aktiviteter der findes, falder i deres smag, eller at det kan være svært at blive en del af de eksisterende fællesskaber. Nogle vil gerne være med til at udvikle og gennemføre helt nye projekter og ser det som en måde at bidrage til fællesskabet og Sønderby på. 3) Der er også en helt tredje gruppe af tilflyttere, der ikke er flyttet til Sønderby for at tage del i foreningslivet, men som gerne vil passe sig selv, deres arbejde, familie og nyde de naturmæssige goder i Sønderby og uforpligtende samvær.

Vi anbefaler

- At etablere aktiviteter eller information, hvor flere organisationer i Sønderby samlet byder nye tilflyttere velkommen. Som det er nu, får tilflyttere to forskellige pjecer, én fra Sønder Kultur- og bryghus og én fra Sønderby Bylaug.

Forskellige fællesskaber og opfattelser af hvilket sted Sønderby er

Alle vi har talt med i Sønderby, vægter fællesskab højt i deres hverdag og synes, at der er nogle gode fællesskaber i byen. Sønderby er en aktiv by med mange sociale og kulturelle aktiviteter. Her kan bl.a. nævnes petanque, fællesspisning, oplæg fra Århus Universitet, sy-akademi, fælles sociale aktiviteter så som fastelavn, mange private middage, og benyttelse af aktiviteter i Skibby og omegn. De fleste sociale aktiviteter i Sønderby udvikles og benyttes af folk over 50 år.

Selvom alle, vi har interviewet, nævner at sociale aktiviteter og fællesskab er vigtigt for dem, så er det forskelligt hvilke fællesskaber de indgår i, og hvilke ting de mødes om. Éns deltagelse i fællesskaber er påvirket af, hvor man er i sit liv, om man er i byen hele tiden og har et arbejde og en familie, der skal hænge sammen, eller om man kommer til Sønderby for at slappe af og holde fri. Interviewpersonernes oplevelse af, hvordan det er at bo og leve i Sønderby, hænger derfor sammen med deres placering i både **'geografiske og sociale rum'** i Sønderby.

Med **'geografiske rum'** menes det, dér hvor man befærder sig og bor geografisk i (og udenfor) Sønderby. Der er forskel på, om man bor i Sønderby hele tiden eller noget af tiden. Som sommerhusbeboer, der ikke bor fast i byen, lever man for eksempel typisk sit fritidsliv i Sønderby og sit hverdagsliv et andet sted. Den geografiske placering af ens bolig i Sønderby, har også betydning. Hvis man for eksempel bor tæt på gadekæret, bliver man mere påvirket af det, der sker ved gadekæret, end hvis man boede i udkanten af byen. I forbindelse med nye initiativer både i midtbyen og i havneområdet, har flere udtrykt bekymring for, at der skal komme for mange til byen udefra. Flere interviewpersoner har påpeget, at de gerne vil undgå at tiltrække mennesker, der medfører forskellige gener så som ikke at rydde op efter sig selv, kører på motorcykel og folk der er berusede og larmer sent om natten, turister i bussen, der går rundt og glor og fylder i bybilledet.

Bekymringen om, og oplevelsen af de potentielle gener fra besøgende, er forskellig afhængigt af hvor man bor.

Der findes ikke kun ét, men mange forskellige fællesskaber i Sønderby, og man kan godt tage del i mere end et fællesskab. En måde at definere et fællesskab på, er ved at se det som et **'socialt rum'**. Med 'socialt rum' menes der, de personer man bruger sin tid sammen med, men også forestillinger af hvem der hører til i det sociale rum, samt hvilken adfærd og hvilke normer, der er gældende. Hvilke sociale rum man er en del af, farver ens forestilling om hvilket sted Sønderby er. Da der findes flere forskellige 'sociale rum' i Sønderby, findes der dermed også flere forskellige forestillinger om 'hvilket sted' Sønderby er.

Vi anbefaler

- Vær opmærksom på, at det er forskelligt, hvordan man oplever og praktiserer at bo i Sønderby. Der findes med andre ord mange forskellige måder at være sønderbyboer på.
- Vær opmærksom på at "fællesskabet" i Sønderby skabes og defineres af flere organisationer tilsammen. Det er ikke udelukkende én repræsentant, der definerer "det lokale liv" i Sønderby.
- Vi anbefaler at der etableres et "Sønderby Landsbypartnerskab" mellem organisationer i Sønderby med det formål at sikre samarbejde, koordinering og kommunikation vedr. aktiviteter og initiativer i Sønderby. *Bilag (2): Udkast til partnerskabsaftale.*

Forskønnelse af Sønderby

Noget af det, alle de interviewede har nævnt, er at det bedste ved bo i Sønderby er naturen og at det er et smukt sted at bo. Særligt gadekæret, havnen og skoven er blevet fremhævet som smukke steder, som mange gør brug af. Der er udtrykt ønsker om at søge midler til at renovere molen på havnen, at rydde siv i gadekæret og at få bedre legefaciliteter. Nogle ønsker også, at der etableres trampestier, så man kan komme rundt til skoven og fjordbredden uden at gå langs en trafikeret vej.

Under interviewene er vi blevet præsenteret for flere forskellige eksempler på udfordringer, der er opstået i forbindelse med vedligeholdelse og drift af nye tiltag og offentligt tilgængelige byggede rum. I sommerhusområdet har der været talt om at bygge et shelter ved havnen med støtte fra Skjoldungernes Land, men forslaget blev stemt ned i Harebakkegårdens Grundejerforening, da der bl.a. var usikkerhed om, hvem der skulle have ansvar for at rydde op efter gæsterne. Et andet eksempel er legepladsen ved gadekæret. Sønderby Bylaug fik økonomisk støtte fra Frederikssunds Kommune til at bygge legepladsen, men var overraskede over, at de fik ansvaret for at betale forsikringer og vedligeholde legepladsen, selvom den er offentligt tilgængelig.

Vi anbefaler

- At der dannes en arbejdsgruppe i Sønderby, der har til formål at arbejde for adgang til natur, forskønnelse og vedligehold af "fælles områder."
- At drift og vedligehold altid medtænkes som en integreret del ved idégenerering og igangsættelse af nye initiativer.
- At beboere i Sønderby, der har erfaring med fundraising, hjælper med at skaffe finansiering til tiltag, initiativer, udviklingsforløb.

Udvikling og bevarelse

Alle organisationer i Sønderby udvikler og drifter (bevarer) aktiviteter, men der er uenighed om, hvem der har ret til at definere, hvad der skal udvikles og hvad der skal bevares. Under interviews er det blevet nævnt, at nogle organisationer i Sønderby er mindre interesserede i udvikling end andre. Modsat er det også blevet påpeget, at andre ikke sætter pris på dét, der allerede eksisterer i byen, og ikke gør nok for at bevare det. Frem for kategoriseringer af folk som "nogle der udvikler" og "nogle der bevarer" Sønderby, handler det mere om, at der er forskel på, hvordan man bevarer og udvikler i praksis og hvilke værdier man tillægger begreber som "bevaring" og "udvikling".

Vi anbefaler

- Vær opmærksom på at alle initiativer og aktiviteter i Sønderby er udviklet og igangsat af nogen på et tidspunkt – at udvikle tiltag i Sønderby er ikke forbeholdt nogen bestemt gruppe.

Kommunikation af sociale og kulturelle aktiviteter

Der er i Sønderby forskellige syn på, hvordan man bør kommunikere om sociale og kulturelle aktiviteter i byen, og hvem man skal kommunikere til. Mange organisationer i byen har interne e-maillister og facebookgrupper, som de kommunikerer i, men der findes også en fælles facebookgruppe for folk, der har tilknytning til Sønderby. Facebookgruppen er en 'lukket gruppe', og man skal søge om at blive medlem. Administratorerne af gruppen mener, at den skal være et privat socialt rum, hvor gruppens medlemmer kan kommunikere, uden at andre læser med. Nogle i Sønderby er uenige i at gruppen skal være lukket, da de gerne vil have, at deres venner og bekendte som ikke bor - eller har sommerhus - i byen, skal kunne følge med. De ser dermed Sønderby Facebookgruppen som et mere offentligt socialt rum.

Uenigheder om, hvorvidt Sønderby er mest et offentligt eller et privat socialt rum, kommer også til udtryk i, hvordan forskellige organisationer i Sønderby kommunikerer om deres aktiviteter til omverdenen. Anpartshaverne i Sønderby Kultur og Bryghus kommunikerer f.eks. meget udadtil. De sender løbende opdateringer til deres anpartshavere, hvoraf flere ikke bor i Sønderby, søger eksterne fonde og skriver jævnligt klummer i lokalavisen. Andre organisationer i Sønderby

kommunikerer mere indadtil, i lukkede facebookgrupper, via e-maillister og fra mund til mund. Der er dermed forskel på kommunikationsformer og hvem man ser som målgruppen for kommunikation om aktiviteter i Sønderby.

Vi anbefaler

- At når organisationer eller privatpersoner udtrykker sig offentligt om "Fællesskabet" eller "det lokale liv" i Sønderby – bør de andre organisationer i Sønderby, der også er med til at skabe "fællesskabet" eller "det lokale liv" i Sønderby - også nævnes.
- At flere organisationer med fordel kan formidle fælles nyt om Sønderby i fællesskab.

Mangler der et samlet talerør i Sønderby?

Både Sønderby Bylaug og Sønderby Kultur- og Bryghus italesætter sig selv som repræsentanter for hele Sønderby, men der er folk i Sønderby, der ikke føler sig repræsenteret af enten den ene eller anden organisation eller begge. Når én af organisationerne præsenterer sig selv som Sønderbys stemme, kan det af nogle opfattes som misvisende, da der er mange forskellige stemmer i Sønderby.

Mange organisationer i Sønderby har fokus på sociale og kulturelle aktiviteter, og knapt så meget på de hverdagslivsudfordringer, der kan følge med at bo i en mindre landsby. Under interviews er det kommet frem, at flere i Sønderby har ønsker til forbedring af infrastruktur (cykelstier, busser), vedligeholdelse af offentlige rum (gadekæret) samt bedre adgang til offentlige velfærdsydelser - eksempelvis bedre hjemmehjælp og børnepasning. Samtidig har flere nævnt, at det er svært at få kommunen til at foretage ændringer og at de ønsker et bedre og tættere forhold til kommunen og andre politiske instanser. Med et samlet talerør for Sønderby, der repræsenterer mange forskellige stemmer, er det måske lettere at adressere disse hverdagslivsudfordringer, samt sikre legitimitet og en bredere opbakning i lokalsamfundet.

Flere har givet udtryk for, at der er behov for at koordinere aktiviteter og kommunikation af disse, imellem de forskellige organisationer i Sønderby, så aktiviteter ikke overlapper.

Vi anbefaler

- at der etableres et "Sønderby landsbypartnerskab" (se bilag [2]), mellem organisationer i Sønderby med det formål at sikre samarbejde, koordinering og kommunikation vedr. aktiviteter og initiativer i Sønderby.
- At det potentielle Sønderby Landsbypartnerskab også har fokus på at skabe dialog med Frederikssund kommune om nogle af de fælles udfordringer.

Samlede anbefalinger

– en mulig fælles strategi og fælles handleplan for udviklingen af Sønderby.

1. Vi anbefaler at der etableres et formaliseret partnerskab mellem organisationer i Sønderby. (Sønderby landsbypartnerskab) Formålet er at sikre samarbejde, koordinering og kommunikation vedr. aktiviteter og initiativer i Sønderby. *se bilag [2]: Forslag til partnerskabsaftale*
2. Vi anbefaler at der etableres to tværgående interessegrupper: En interessegruppe vedrørende "Børn og unge i Sønderby" og en interessegruppe vedr. "forskønnelse og vedligehold af fælles områder i Sønderby" – og at disse interessegrupper samarbejder med koordinationsudvalget i "Sønderby landsbypartnerskab". *Se bilag [3] - tegning af Sønderby Landsbypartnerskab inkl. interessegrupper*
3. Vi anbefaler, at der dannes en "bank" af beboere i Sønderby, der med erfaring indenfor fundraising hjælper med at skaffe finansiering til initiativer og udviklingsforløb vedr. børn og unge og vedr. forskønnelse og vedligehold
4. Vi anbefaler at drift og vedligehold altid medtænkes som en integreret del ved idegenerering og igangsættelse af nye initiativer.
5. Vi anbefaler, at der etableres aktiviteter eller information, hvor flere organisationer i Sønderby samlet byder nye tilflyttere velkommen. Som det er nu, får tilflyttere to forskellige pjecer, én fra Sønder Kultur- og bryghus og én fra Sønderby Bylaug.

Vi anbefaler derudover at organisationer i Sønderby hver især gennemgår følgende opmærksomheds-punkter, med henblik på eventuelle ændringer af eksisterende egne holdninger og handlinger:

- Vær opmærksom på, at det er forskelligt hvordan man oplever og praktiserer at bo i Sønderby. Der findes med andre ord mange forskellige måder at være sønderbyboer på.
- Vær opmærksom på at "fællesskabet" og "det lokale liv" i Sønderby skabes og defineres af flere organisationer tilsammen. Det er ikke udelukkende én repræsentant, der definerer "det lokale liv" i Sønderby.
- Vær opmærksom på, at når organisationer eller privatpersoner udtrykker sig offentligt om "fællesskabet" eller "det lokale liv" i Sønderby – at de andre organisationer i Sønderby, der også er med til at skabe "fællesskabet" eller "det lokale liv" i Sønderby - også nævnes.

- Vær opmærksom på at alle initiativer og aktiviteter i Sønderby er udviklet og igangsat af nogen på et tidspunkt – dvs. dét at udvikle tiltag i Sønderby, er ikke forbeholdt nogen bestemt gruppe.

Kort opsamling på den afsluttende workshop - Sønderbymødet

Den 30.10.21 afholdtes den afsluttende workshop "Sønderbymødet". Dagen som bestod af oplæg, gruppearbejde og fællesspisning. Se programmet (*bilag 4*). Der var ca. 75 deltagere til oplæg og ca. 50 deltagere til gruppearbejdet. I grupperne blev der arbejdet med indsigt og anbefalinger til tre af undersøgelsens temaer: "Børn og unge", "Vedligehold og forskønnelse" og "koordinering og fælles talerør".

I grupperne blev der spurgt specifikt til:

1. Er der opbakning til et formaliseret landsbypartnerskab? (koordinering og fælles talerør).
Der var fuld opbakning fra alle arbejdsgrupper til at arbejde videre med etableringen af "Sønderby landsbypartnerskab".
2. Vil du/I være med i en arbejdsgruppe omkring børn og unge?
7 deltagere meldte sig til at etablere en arbejdsgruppe med det formål at udvikle forholdene for børn og unge.
3. Vil du/I samarbejde med andre om bedre naturadgang, forskønnelse og vedligehold.
7 deltagere meldte sig til at etablere en arbejdsgruppe med det formål.

Der blev derudover udarbejdet en kort opsamling på gruppernes arbejde, som efterfølgende er sendt ud til alle deltagere på Sønderbymødet. Denne opsamling vil være udgangspunkt for de etablerede grupper.

*Denne rapport er udarbejdet af:
Signe Stevnhoved Rasmussen
og Elisabeth Serena*

Bilag 1: Udvikling i befolkningstal i Sønderby

Folketal 1. januar efter byområder og landdistrikter, alder og tid

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
250-10305 Sønderby												
0-9 år	28	28	27	21	17	18	18	23	25	15	12	15
10-19 år	29	29	27	28	28	27	27	30	29	28	28	21
20-29 år	22	23	20	20	14	14	22	15	17	18	11	10
30-39 år	24	22	20	21	20	22	20	24	21	22	16	15
40-49 år	42	44	43	50	43	37	38	37	38	35	37	27
50-59 år	72	70	68	68	72	70	58	60	63	59	49	55
60-69 år	54	53	58	54	52	52	63	63	61	63	71	64
70-79 år	22	26	28	31	36	40	40	37	40	42	44	42
80-89 år	4	5	5	2	3	5	6	6	8	10	9	13
90-99 år	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
100-109 år	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
110 år +	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotal	299	301	297	296	285	285	292	295	302	292	277	262

Kilde: Danmarks statistik. 'Folketal 1.januar efter byområder og landdistrikter, alder og tid',

www.statistikbanken.dk/BY1

Bilag 2: Udkast til partnerskabsaftale

§ 1. Hjemsted og partnere

- 1) Sønderby Landsbypartnere har hjemsted i Frederikssund kommune
- 2) Sønderby Landsbypartnere kan optage foreninger og organisationer som partnere, såfremt de kan støtte op om partnerskabets formål. Der skal minimum være indtrådt 3 partnerorganisationer, for at partnerskabet kan oprettes.

§ 2. Partnerskabets formål

- 1) At sikre samarbejde, koordinering og kommunikation vedr. aktiviteter og initiativer i Sønderby.

§ 3. Partnerskabet etablerer et koordineringsudvalg

- 1) Partnerskabet opretter et koordineringsudvalg med henblik på koordinering af sager, der har fælles interesse. Koordineringsgruppen medvirker til, at viden om projekter og tiltag udbredes lokalt. Koordineringsudvalget kan nedsætte arbejdsgrupper og samarbejde med interessegrupper i Sønderby.
- 2) De repræsentanter, der har deltaget i etableringen af Sønderbymødet d. 30.10.2021, under projekt "Landsbyens udvikling", indtræder det første år efter partnerskabets

start som repræsentanter i koordineringsudvalget. Hver organisation, der deltager i partnerskabet, kan herefter vælge at udpege en ny repræsentant, som medlem af koordineringsudvalget. Partnerne kan i forbindelse med organisationsændringer udpege en ny repræsentant til partnerskabets koordineringsudvalg.

- 3) 1 gang årligt informerer koordineringsudvalget om dets aktiviteter i forbindelse med et åbent arrangement i Sønderby.
- 4) Koordineringsudvalget udpeger et af udvalgets medlemmer som sekretær. Sekretæren vælges for et år ad gangen. Sekretæren er ansvarlig for indkaldelse af minimum 2 årlige møder. Sekretæren tager referat af møder, som efterfølgende godkendes af koordineringsudvalget og udsendes til Partnerorganisationerne.

§ 4. Koordinering og kommunikation

- 1) koordineringsudvalget medlemmer indhenter stillingtagen fra deres organisation forud for alle væsentlige beslutninger i koordineringsudvalget. Partnerorganisationerne skal have haft mulighed for at tage stilling til det udsendte referat fra koordineringsudvalgets sidste møde og derefter givet mandat til dets repræsentant af koordineringsudvalget.

§ 5. Økonomi

- 1) Partnerskabet har ingen selvstændig økonomi.
- 2) Projektmidler:
Partnerskabet kan ikke søge om midler fra fonds og lign.
Idéer til projekter / projektansøgninger kan drøftes i koordineringsudvalget med henblik på koordinering og varetagelse af fælles interesser i Sønderby.
Ansøgningsprocedure og evt. administration varetages af en af partnerne - eller flere partnere i fællesskab. Økonomi i projekter styres af den ansøgende partner og er Partnerskabet uvedkommende.

§ 6. Udtræden af partnerskabet

- 1) En partnerorganisation kan til et hvert tidspunkt vælge at udtræde af partnerskabet.

§ 7. Eksklusion

- 1) En partner kan ekskluderes, hvis det vurderes, at partneren ikke bakker op om formålet med partnerskabet. Der skal være konsensus blandt de øvrige partnere for at gennemføre en eksklusion.

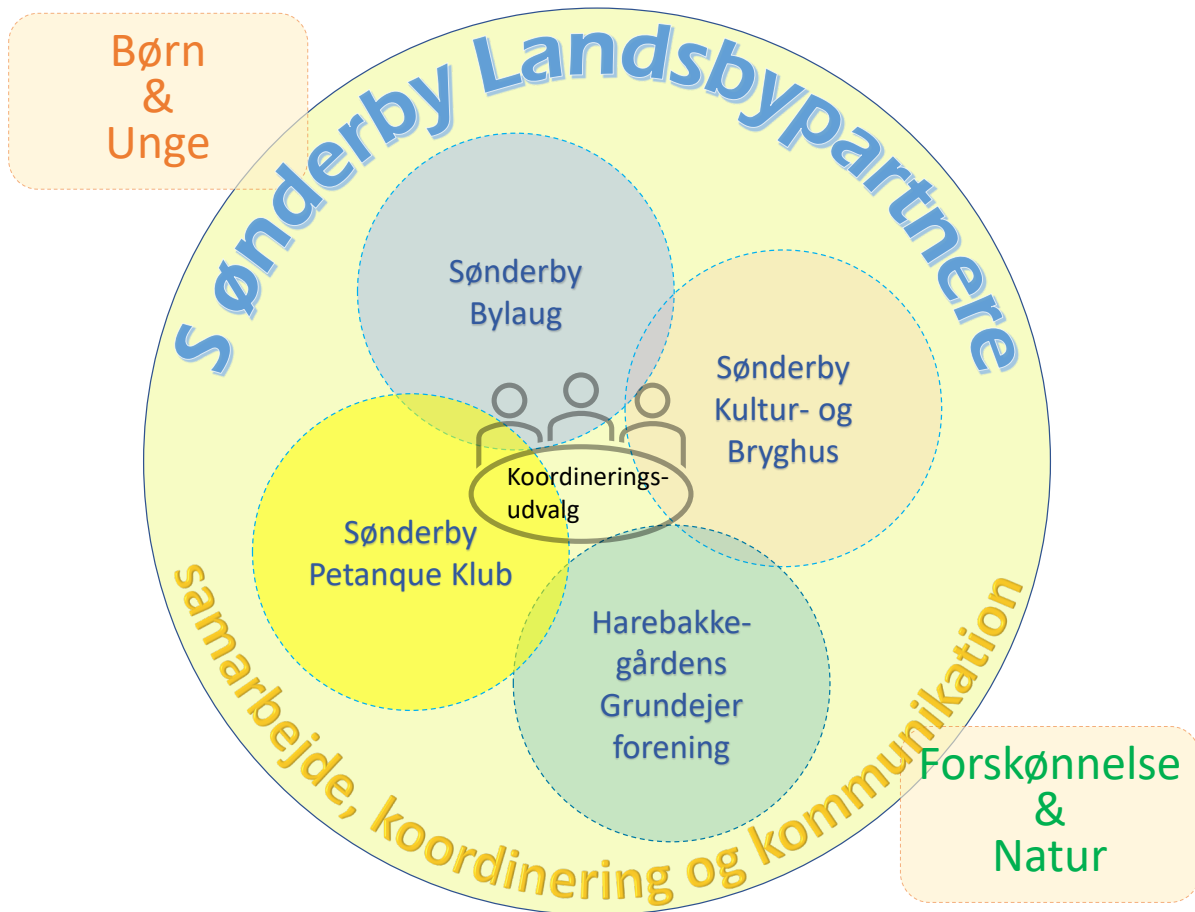
§ 8. Opløsning af Partnerskabet

- 1) Partnerskabet kan opløses, hvis der er konsensus blandt partnerne.

§ 9. Ændring af Partnerskabsaftale

- 1) Ændring af partnerskabsaftalen kan besluttes ved konsensus på et møde i koordineringsudvalget på baggrund af drøftelse i partnerskabs-organisationerne. Der indkaldes til mødet med mindst 1 måneds varsel.

Bilag 3: tegning af Sønderby Landsbypartnerskab inkl. interessegrupper)

Bilag 4: Program for Sønderbymødet

PROGRAM FOR SØNDERBYMØDET

30. oktober 2021

(Der vil blive fotograferet under mødet)

Kl. 14:00 – 15:30

Velkomst på kroen

Vi starter med kaffe, kage og en sang. Når kaffen er drukket og sangen er sunget gennemgår vi programmet for dagen.

Hovedpointer fra den antropologiske undersøgelse

v/ Signe Stevnhoved, antropolog hos LandSkaberne

Gennemgang af de tre udvalgte temaer og kort opsummering af hovedpointer fra den antropologiske undersøgelse.

Community psykologiens potentialer og værktøjer

v/ Tobias Witten, leder af behandlingsstedet Harebakken

Tobias har en særlig indsigt i begrebet "Community Psykologi" – og vil holde et oplæg om hvordan, det kan blive en fremtidig grobund for lokalsamfundet og for børnene på Harebakken.

Kl. 15:45 -18:

Gruppearbejde om tre temaer

1 Børn og unge i Sønderby

Flere i Sønderby har et ønske om at skabe et bedre børneliv i Sønderby.

Under dette tema arbejder vi bl.a. med disse spørgsmål:

- Hvordan kan der skabes aktiviteter for børn og unge i Sønderby?
- Hvordan finder vi ud af hvilke ønsker børn og unge i Sønderby har?
- Hvad kan vi gøre for at tiltrække flere børnefamilier til Sønderby?

2 Forskønnelse i Sønderby

Mange i Sønderby har nævnt at det bedste ved at bo i Sønderby er naturen, og at det er et smukt sted at bo. Særligt gadekæret, havnen og skoven er blevet fremhævet som smukke steder.

Under dette tema arbejder vi bl.a. med:

- Hvordan sikres vedligehold af offentlige områder, som f.eks. gadekæret og legeplads?
- Hvilke muligheder er der for at skaffe midler til renovering og vedligehold af fælles områder.
- Adgang til naturområder

3 Koordinering og fælles talerør

Mange i Sønderby vægter fællesskab højt i deres hverdag: Sønderby er en aktiv by med mange sociale og kulturelle aktiviteter.

Under dette tema arbejder vi bl.a. med:

- Hvordan kan de mange forskellige aktiviteter koordineres?
- Kan tilflyttere få en samlet velkomst?
- Kan der skabes "et fælles talerør" i forhold til f.eks. dialog med Frederikssund kommune?

Kl. 18:00 – 20:00

Fællesspisning på kroen inkl. opsamling på gruppearbejdet.